

Gospodarske novice.

* *Razstava v slov. Bistrici na Štajarskem.* Kmetijska družba Štajarska napravi letošnjo jesen: 11., 12., 13. septembra v Slov. Bistrici okrajno razstavo gospodarskih pridelkov z obdarovanjem ali premiranjem goveje živine. Razstavilo se bode na ogled vse, kar spada v kmetijsko gospodarstvo sploh: poljedelski, vinogradni in živalski pridelki, potem konji, goveja živina, svinje, perjad, buče, potem gospodarsko orodje in mašine.

Pričelo se bode 11. septembra z razstavljanjem in premiranjem konj. Drugi dan 12. septembra (v nedeljo) bo razstava goveje živine. V ponedeljek 13. septembra se pa bo razstava končala s poskusi raznih mašin. Za pokušanje vin si bo priredila posebna pokušnica, kjer se pa bo plačevala vstopnina. Darila ali premije so sledeče:

I. Državna darila za govejo živino domačega, čistega plemena, in sicer bikom: 50, 40, 30 gold.; kravam: 40, 30, 20 gold.; teletom: 30, 20, 10 gld.

II. Darila za govejo živino mešanega in domačega plemena, in sicer bikom: 40, 30 in 2 premiji po 20 gold.; kravam 1 premija po 30 gold., tri po 20 gold. in štiri po 10 gold.; teletom 1 premija 20 gold., tri po 10 gold. in šest po 5 gold. Skupaj 31 premij s 590 gold. srebra.

III. Darila za svinje: 1 premija 3 zlati, štiri po 2 zlata, devet po 1 zlatu, in 15 premij po 2 gold. v srebru.

IV. Darila za perjad: 2 premiji po 3 gold., dve po 2 gold. in dve po 1 gold. v srebru.

V. Darila za buče v koših (panjih): 1 premija 1 zlat, dve po 3 gold. in tri po 2 gold. v srebru.

VI. Darila za gospodarske pridelke: 1) za laneno steblovje dve premiji po 1 zlatu in tri premije po 3 gold. srebra. 2) Za sadovje in mošt, in sicer a) za najlepši sad za izvažanje na prodajo 1 premija 3 zlati, 1 premija 2 zlata, b) za navadno sadovje 1 premija 5 gold., dve po 3 gold. in štiri po 1 gold. srebra. 3. Za grozdje in vino, in sicer za najlepše grozdje 1 premija 3 zlati, 1 premija 2 zlata, potem 2 premiji po 5 gold., 2 premiji po 3 gold. in 5 premij po 1 gold. v srebru.

VII. Darila za živalske pridelke: 1. Za žido in kokone 1 premija 3 zlati, 1 premija 2 zlata in 2 premiji po 1 zlatu. 2) Za strd in vosek 1 premija 3 gold., 1 premija 2 gold. in 2 premiji po 1 gld. v srebru.

Okoli 11., 12. in 13. septembra še pri nas grozdje ni dozorelo. Zato se razstavljalcem nasvetuje lupljenje (Ringeln) tistih trsov, od katerih namenijo grozdje poslati v razstavo. V ta namen se 14 dni po cvetenji trsa na letošnjem lesu vrezeta 2 vrezca, ki sta $\frac{1}{2}$ cola vsaksebi. Potem se skorjica med obema vrezcema varčno odlupi. To pomaga, da grozdje 14 dni poprej dozori.

„Slov. Gosp.“

Slovstvene stvari.

Nekoliko posnetkov iz Miklošičeve sintakse.

(Dalje.)

** Pisatelj teh posnetkov je že nekolikrat odsve-toval rabo brezpodmetnih stavkov s takimi glagoli, ki jih slovenščina pozna edino za povračavne (verba reflexiva), Miklošič vendar našteva nekaj malo tacih primerov pod pravilom, da se zaimek se nikjer in nikakor ne ponavlja; namreč iz srbskih prislovic: kad se čemu čudi, kad se čemu nada (wenn man sich morüber wundert,

wenn man etwas hofft); vi tražite, da vam se klanja po ulicama (Vuk); rus. u nih krestami pobratilo sja (pri njih so se s križi bratili). Ako torej vpričo teh da-si ne številnatih primerov ne smem več reči, da je tako pisati celó nepravilno, vendar še vedno trdim, da je jako neprimerno in čudno, na pr. nemški stavek: In der Kirche laßt man nicht, posloveniti tako-le: V cerkvi se ne smeje.

** Posebnega prevdarka je vreden oddelek o partitivnem genetivu, ker v današnji knjižni slovenščini pojemlje in hira, kar vidimo, primerjaje zdanje spise s pisavo M. Ravnikarja [„Zgodbe svetiga pisma. V Ljubljani. 1815. 1816.“] po Miklošičevi sodbi enega izmed najgenijalnih slovenskih pisateljev.

Kadar samostavnik pomeni neko celoto, tedaj mu genetiv naznanja neki del te celote. Takošen del se izražuje ali s posebno besedo, ali zgolj po genetivu. Posebna ta beseda utegne biti: a) samostavnik, na pr. grižljaj kruha, požirek vode; b) zaimek, na pr. al' za mizo pivcev kaj sedi? ta kmet ima dokaj (= kdo vé kaj) drobnice; c) kateri izmed določnih ali nedoločnih številnikov. To je sploh znano in ne more lahko biti drugače.

Neki nedoločen del se pa izražuje tudi samó z genetivom in tukaj (— to se vé da v trdivnih stavkih, kajti v nikavnih nas splošno pravilo varuje pogreškov —) radi grešimo, pišoč nominativ ali akuzativ namesto genetiva. Ali i tu moramo z razdelitvijo še nekoliko dalje iti. Najpred nam je odbrati samostavnike, kateri pomenijo razne po vseh svojih delih enake snovi, kakor so zlasti živež in pijače, pa tudi druge tvarine, ki jih govorimo največ v edinem številu. Na pr.: Trikrat vrže v njo solí. V zglavje je djala ojestrega trnja. Boš otrokom kruha reza!. Nesó jim živeža za po poti. Celó tudi s predlogoma po, za: Gre po hladne vode (franc. de l' eau fraiche). Seže v torbo po kruha. Srebro bi bili radi dali za vode (Ravn., franc. pour de l' eau). — Prinesel mi je sukna za hlače.

Kadar pa gre za nerazdelne, sosebno živeče stvari, pri takih samostavnikih to se vé da ne more biti partitivnega genetiva v edinem številu. Nasproti pa jim plural predstavlja po toliko posebnih množin, od katerih si v mislih lahko odločimo bodi večji, bodi manji del. Na take primere blagega čitatelja posebno upozorujem. Kjer Nemeč imeva samostavnik brez člena a Francoz svoj partitivni genetiv (včasih tudi Italijan), ondi bi po vzoru dobrih hrvatsko srbskih pisateljev in tudi gori imenovanega Ravnikarja bilo i nam pisati genetiv. Primeri: Arme werdet ihr immer haben. Ubozih boste zmiraj med sabo imeli (franc. des pauvres; poznejše prestave imajo tukaj akuzativ). Stavek: er fragt mich, ob hier Frauenpersonen sind, lahko se posloveni: vpraša me, če je tukaj katera ženska, ali: če je kaj ženskih tukaj, pa mislim tudi: če je ženskih tukaj. Ako bi rekel: če so ženske tukaj, moralo bi se vprašati: katere ženske? Haben Sie Schafe? Ali imate ovác? (kaj ovác?) Wo haben Sie die Schafe (von denen ich gehört habe?) Kje imate ovce? Hast du Geld? Imaš-li denarjev? Er kaufte in dieser Gegend Acker und Wiesen. Todi je kupil njiv in travnikov (t. j. nekoliko). — Pa tudi pri abstraktnih rečéh: Er hatte, gab Anlaß, imel, dal je povoda (namreč: kolikor toliko). Nede die Wahrheit, bisher habe ich von dir nur leere Reden vernommen. Govóri resnico, do zdaj sem slišal samo praznih besedí. Pri Čehih in Poljakih je zdaj najti le malo sledu od tega genetiva, v starejših knjigah pa se najde, na pr.: Pomazal knižat (knezov) nad lidem.

Kadar stvar takó nanese, da bi v drugih jezikih stal nominativ, tedaj v slovanskih biva rad brezpodmeten stavek z genetivom, na pr.: Es gab Gründe, bilo je vzrokov (nekaj, več, mnogo). Pač bi bilo veselja. Ravn. Iz solnčnega vzhoda pride modrih mož v Jeruzalem